

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN
hyvinvoinnin tukena

SAKU ry
koulutuksen järjestäjien
hyvinvointityön tukena

saku

Opetus- ja kulttuuriministeriö on linjannut ammatillisen koulutuksen valtakunnallisista tavoitteista. Linjaukset ovat osa koulutuksen järjestäjien toiminnanohjauksen uudistamista ja niitä hyödynnetään ammatillisen koulutuksen kehittämisessä. Opiskelijoiden hyvinvointi, työ- ja toimintakyky sekä liikunnallisen elämäntavan oppiminen nousevat linjauksissa vahvasti esille.

SAKU ry:n toiminta-ajatus on edistää työ- ja toimintakykyisyyttä, hyvinvointia, yhdessä tekemistä sekä elämäniloa ammatillisessa koulutuksessa. Toiminnan päämääränä on osaava ja työkykyinen ammattilainen.

SAKU ry tarjoaa jäsenilleen palveluja, jotka vastaavat suoraan opetus- ja kulttuuriministeriön linjaamiin ammatillisen koulutuksen

valtakunnallisiin tavoitteisiin. SAKU ry:n järjestämän toiminnan avulla on mahdollista lisätä oppilaitoksen yhteisöllisyyttä, edistää opiskelijoiden työ- ja toimintakykyisyyttä, mahdollistaa opiskelijoiden osallisuutta sekä kannustaa niin opiskelijoita kuin henkilöstöäkin fyysisesti aktiiviseen elämäntapaan sekä muuhun harrastustoimintaan. Nostamme palvelut tässä dokumentissa esille linjausten näkökulmasta.

SAKU ry tarjoaa valtakunnallisia tapahtumia, toimintaa, ideoita, materiaaleja, verkostoja ja malleja hyvinvoinnin tukemiseen. Kukin koulutuksen järjestäjä voi poimia valikoimasta omaan toimintaansa parhaiten sopivat palat ja hyödyntää valtakunnallista järjestöä ja koko ammatillisen koulutuksen hyvinvointiverkosta oman kehitystyönsä tukena.

Ammatillisen koulutuksen valtakunnalliset tavoitteet

(Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu: 2025:27)

1. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena ovat hyvinvoivat ja toimintakykyiset opiskelijat, joista koulutetaan osaavia ammattilaisia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. Ammattitaito ja sivistys sekä toimintakyky ovat työllistymisen edellytyksiä opintojen jälkeen ja luovat edellytyksiä osaamisen kehittämiseksi heti opintojen jälkeen ja koko työuran ajan. Ammatillinen koulutus tukee liikunnallista elämäntapaa.

SAKU ry liikunnallisen elämäntavan oppimisen tukena

SAKU ry:n liikuntapalvelut sisältävät sekä valtakunnallisia tapahtumia että käytännön ideoita ja malleja oppilaitoksen oman paikallisen liikuntatoiminnan kehittämiseen. Järjestö on tuottanut myös valmiita materiaaleja toiminnan opinnollistamiseen. SAKU ry:n liikuntapalveluja voi hyödyntää liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen -tutkimusosan osaamistavoitteiden saavuttamisessa.

Liikkuva amis -toimintaan on koottu ideoita ja valmiita materiaaleja oppilaitoksen fyysisesti aktiivisen toimintakulttuurin rakentamiseen (esim. toiminnalliset opetusmenetelmät, taukoliikkuminen, liikuntavälineet, tapahtumat ja tempaukset). Valtakunnallinen Liikkuva amis -verkosto jakaa parhaat ideat ja kehittää yhdessä toimintaa. Liikkuva amis -sivustolta löytyy kaikki materiaalit ja laajat ideapanakit hyödynnettäväksi.

- Kohderyhmä: Liikkuva amis -toiminta kohdentuu parhaimmillaan koko oppilaitokseen, myös liikunnallisesti passiivisiin opiskelijoihin, joita voi muutoin olla vaikea saada organisoidun liikuntatoiminnan pariin. Toiminnallisten opetusmenetelmien avulla ja oppimisympäristöön liittyvillä ratkaisuilla saadaan aktivoitua myös fyysisesti kaikkein passiivisimpia opiskelijoita. Monipuolisen taukoliikkumisen mahdollistaminen ja matalan kynnyksen vaihtoehdot tukevat sekä liikunnallisesti aktiivisia että passiivisempia opiskelijoita.

- Lisätiedot: liikkuvaamis.fi

Liikevirtaa-liikuntakampanja kannustaa opiskelijoita arkisen liikkeen lisäämiseen ja vihreän kädenjäljen kasvattamiseen. Kampanjaan osallistuminen voi oppilaitoksessa tarkoittaa esimerkiksi teemapäiviä ja tempauksia, rentoja liikuntatapahtumia, työpajoja eri teemoilla ja yhteisöllisyyttä vahvistavia aktiviteetteja. SAKU ry koordinoi toimintaa ja tarjoaa valmiita ideoita kampanjan sisällöiksi.

- Kohderyhmä: Oppilaitoksen teemapäivät ja tempaukset liikuttavat koko oppilaitosyhteisöä. Yhteisöllinen tekeminen kannustaa mukaan myös heitä, jotka eivät koe olevansa liikunnallisia. Kampanjan toinen teema, vihreän kädenjäljen kasvattaminen, motivoi osallistumaan myös muusta näkökulmasta kuin pelkästään liikkumisen takia. Liikevirtaa-kampanjaan osallistuu vuosittain 10 000 opiskelijaa.
- Opinnollistaminen: Kampanjan järjestämisen ja siihen osallistumisen voi parhaimmillaan opinnollistaa kestävän kehityksen edistämisen osaamistavoitteisiin tai ammatillisiin tutkinnon osiin.
- Lisätiedot: sakury.net

Kotiratakisat tuottaa liikettä ympäri vuoden, kun opiskelijat pääsevät kokeilemaan eri liikuntalajeja. Kotiratakisat on valtakunnallista tekemistä, johon osallistutaan omalla paikkakunnalla. Oma suoritus tehdään omalla aikataululla ja ilmoitetaan tulos mukaan valtakun-

nalliseen kisaan. Parhaat palkitaan mitaleilla, mutta kaikki osallistuvat arvontaan, eli onnistumisen iloa on tarjolla eritasoisille liikkujille.

- Kohderyhmä: Kotiratakisat sopivat kaikille liikkujille. Erityisesti opinnollistamisen kautta kotiratakisoja voi hyödyntää laajasti erilaisten liikkujien tukena. Aktiiviset innostuvat kilpailuista, passiivisemmat motivoituvat osaamispisteistä. Kaikki saavat tukea verkkomateriaalista.
- Opinnollistaminen: SAKU ry:n tuottamasta maksuttomasta verkkomateriaalista löytyy ohjeet kuuden kisalajin suorittamiseen, lajien raportointiin ja oppimisen reflektointiin.
- Lisätiedot: sakury.net

Valtakunnalliset liikuntatapahtumat ja palloiluserjat sitouttavat yhteiseen tavoitteeseen ja harjoitteluun. Kisamatka on myös yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia lisäävä kannuste.

- Palloiluserjoissa pelataan alueelliset alkuserjat ja valtakunnallinen lopputurnaus. Kilpasarjat ja harrastesarjat tarjoavat sopivia haasteita erilaisille liikkujille.
- Opiskelijaliikunnan vuoden päätapahtuma on valtakunnallinen SAKUgames-liikuntafestivaali: iloisen liikuntajuhlan tuntua, lajivalikoimassa muun muassa beach volley, frisbeegolf, kahden tulen välissä, katukoris, SAKU-sählyn ja erkkasäbän lopputurnaukset sekä monipuolinen tapahtumatori.
- Kohderyhmä: Kilpasarjat motivoivat aktiivisia liikkujia. Harrastesarjat ja SAKUgames tarjoavat yhteisöllisyyttä ja liikuntamotivaatiota vahvistavan pelipaitakokemuksen myös heille, jotka eivät ole vielä löytäneet omaa lajiaan, ovat pudonneet pois seuratoiminnasta tai eivät välttämättä edes harrasta liikuntaa aktiivisesti.
- Opinnollistaminen: SAKU ry:n liikuntatoiminnan kehittämissyhmä on laatinut liikuntatapahtumien opinnollistamisen tueksi arviointikriteerit.
- Lisätiedot: sakury.net

SAKU ry opiskelijoiden aktiivisuuden, ammattitaidon ja sivistyksen tukena

SAKUstars-kulttuurikilpailut on vuosittain järjestettävä valtakunnallinen tapahtuma ammattiin opiskeleville. Kulttuuri kuuluu kaikille! Tapahtumaan osallistuu vuosittain noin tuhat opiskelijaa, sekä harrastuksessaan pitkälle edenneitä huippuja että ensikertalaisia ja aloittelijoita. Tavoitteena on kannustaa heitä kaikkia eteenpäin sekä harrastuksissaan että opinnoissaan. Kulttuuritaitojen lisäksi tapahtuma opettaa elämässä ja työelämässä tarvittavia taitoja, antaa itseluottamusta ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta. Ammattiin opiskelevien kulttuurikilpailuja on järjestetty vuodesta 1953 alkaen.

- Kohderyhmä: Kaikki opiskelijat. Tapahtumaan osallistuu paljon erityisopiskelijoita, maahanmuuttajaopiskelijoita sekä opiskelijoita, joilla on vaikeuksia kiinnittyä opintoihin ja oppilaitokseen. Kisahuoltajien palautteiden mukaan SAKUstars-tapahtumalla on merkittävä rooli opintojen tukemisessa, yhteisöllisyyden lisäämisessä ja opiskelijoiden opintoihin kiinnittymisessä. Opiskelija on voinut suunnitella opintojen keskeyttämistä, mutta mahdollisuus päästä mukaan SAKUstars-tapahtumaan on pitänyt mukana opinnoissa ja oppilaitoksessa.
- Opinnollistaminen: SAKUstars-toiminta on mahdollista opinnollistaa yhteisten tutkinnonosien pakollisiin tai valinnaisiin osa-alueisiin.
- Lisätiedot: sakustars.fi

AmisTekeeHyvää-kisassa toteutetaan iloa tuottavia pop up -tempauksia omassa oppilaitoksessa tai lähialueella. Kisa tuo esille opiskelijoiden ammatillista osaamista, ja se toteutetaan osana opintoja. Yhdessä

tekeminen lisää hyvinvointia ja vahvistaa toisesta huolehtimisen kulttuuria. Tempauksissa tuotetaan hyvää mieltä huomionsaajille ja lujitetaan samalla yhdessä ammatillisen koulutuksen myönteistä julkisuuskuvaa.

- Kohderyhmä: Kaikki opiskelijat.
- Opinnollistaminen: Toiminta nivoutuu hyvin osaksi ammatillisia opintoja. SAKU ry:n tuottamasta [verkkomateriaalista](#) löytyy ohjeet tempaukseen osallistumiseen ja raportointiin sekä oman oppimisen reflektointiin. Maksuttoman verkkomateriaalin voi tilata SAKU ry:stä.
- Lisätiedot: sakury.net

Tutorkoulutukset, liikuntatutorkoulutukset ja verkkotutorkoulutukset tarjoavat opiskelijoille tietoja ja taitoja oppilaitoksen yhteisöllisyyttä edistävän toiminnan ja tapahtumien järjestämiseen. Tutorina toimiminen on askel aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi.

- Kohderyhmä: Vaikuttamisesta ja yhteisöllisyyden kehittämisestä kiinnostuneet opiskelijat.
- Opinnollistaminen: Toiminta nivoutuu hyvin osaksi yhteisiä tutkinnon osia ja/ tai myös joidenkin alojen ammatillisia opintoja.
- Lisätiedot: sakury.net

Opiskelijat ovat SAKU-toiminnassa sekä osallistujia että aktiivisia toiminnan järjestäjiä. SAKU ry toimii asiakkaana ja työelämäkumppanina, kun opiskelijat järjestävät SAKU-tapahtumia osana opintojaan. Tapahtumien opinnollistaminen tarjoaa mielenkiintoisia projekteja ja oppimisen paikkoja monen eri alan opiskelijalle.

Määräys opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja tavoitteista sekä opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta ammatillisessa koulutuksessa

(OPH-1105-2022)

Ammatillisessa koulutuksessa tulee motivoida opiskelijoita myös työkykypassin tai sen osien suorittamiseen.

SAKU ry työ- ja toimintakyvyn oppimisen tukena

Ammattiosaajan työkykypassi on menetelmä työkyky- ja hyvinvointitaitojen oppimiseen kaikille opiskelijoille.

- Kohderyhmä: Kaikki opiskelijat.
- Opinnollistaminen: Työkykypassin osat alueet ovat ammatin työkykyvalmiudet, työkykyä edistävä liikunta, terveysosaaminen sekä harrastuneisuus ja yhteistyötaidot. Näiden taitojen oppiminen tukee opiskelijoiden hyvinvointia ja työ- ja toimintakykyä sekä liikunnallista elämäntapaa.
- Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämisen osaamistavoitteiden sekä ammatillisten tutkinnon osien terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä edistävien ammattitaitovaatimusten saavuttaminen työkykypassin avulla edistää osaltaan myös opiskeluhoollolle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Koulutuksen järjestäjä myöntää työkykypassin suorittaneille opiskelijoille työkykypassitodistuksen. Myönnettyjen työkykypassien ja/tai työkykypassin osasuoritusten määrä on helposti seurattava mittari, jolle koulutuksen järjestäjä voi asettaa tavoitteet osana laatu työtään. Työkykypassi voidaan liittää osaksi koulutuksen järjestäjien tietojärjestelmiä.

Esimerkiksi Sasky seuraa valmiiden työkykypassien määrää osana koulutuskuntayhtymän tulostavoitteita. Vuonna 2025 Saskyssä suoritettiin 368 valmista työkykypassia. Savon koulutuskuntayhtymässä seurataan sekä valmiita passeja että käynnissä olevien passisuoritusten määriä. Tammikuussa 2026 Saskyssä oli 680 työkykypassin suorittajaa.

SAKU ry on kehittänyt työkykypassia yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa jo lähes 20 vuoden ajan. SAKU ry vastaa työkykypassin työkalujen ajantasaisuudesta, käyttöönoton tuesta ja työkykypassin verkostotoiminnasta. Yksi uusimmista tukimuodoista on työkykypassimentorien valtakunnallinen verkosto. SAKU ry on valmentanut eri puolille Suomea noin 100 työkykypassimentoria, jotka kehittävät oman oppilaitoksensa työkykypassitoimintaa.

SAKU ry tarjoaa työkykypassin käyttöönoton ja käytön tueksi monipuolisen palvelupaketin, joka on esitelty tarkemmin liitteessä 1.

Opiskelijoiden virtuaalikalviloissa nostetaan esille ja yhdessä pohdittavaksi ajankohtaisia ja kiinnostavia hyvinvoinnin teemoja. Virtuaalikalvilon aluksi asiantuntija johdattaa päivän teemaan noin tunnin mittaisella puheenvuorolla. Puheenvuoron aikana on mahdollista esittää aiheesta lisäkysymyksiä

sekä osallistua keskusteluun ja osallistaviin osuuksiin. Virtuaalikahtilan jälkeen on hyvä varata puolen tunnin aika ryhmäkeskusteluun oman ryhmän kanssa.

Vuoden aikana järjestetään kuusi virtuaalikahtilaa. Livelähetyksen vaihtoehtona voi hyödyntää myös virtuaalikahtilasta tehtävää tallennetta. Tallenteet ovat katsottavissa aina seuraavan lukukauden loppuun asti.

- Kohderyhmä: Kaikki opiskelijat. Osallistua voi sekä ryhmänä luokassa että omatoimisesti verkko-opinnoissa.
- Opinnollistaminen: Virtuaalikahtiloita voi hyödyntää hyvinvointi- ja työkykytaitojen oppimisen tukena.
- Lisätiedot: sakury.net

Ammatillisen koulutuksen valtakunnalliset tavoitteet

(Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu: 2025:27)

3. Laadukkaan ammatillisen koulutuksen järjestämiseksi erityisesti oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa järjestetään nykyistä enemmän lähiopetusta, ohjasta työpaikoilla ja oppimisen tukea tutkinnon suorittamiseen. Näin tuetaan myös opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä. Koulutuksen järjestäjät ottavat tavoitteen huomioon omassa johtamisessaan ja resurssisuunnittelussaan.

SAKU ry yhteisöllisyyden tukena

Hyvinvointivirtaa-teemaviikko kokoaa opiskelijoita opintojen alussa yhteen, edistää ryhmäytymistä ja luo mahdollisuuksia tutustua niin muihin opiskelijoihin kuin henkilöstöönkin. SAKU ry:n koordinoima teemaviikko järjestetään viikolla 40, ja sen tavoitteena on tuoda esiin terveyden, turvallisuuden ja viihtyvyyden teemoja käytännönläheisellä tavalla. Tapahtuma vahvistaa arjessa jaksamista sekä tukee opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointia. SAKU ry koordinoi toimintaa ja tarjoaa vuosittain vaihtuvat materiaalit sekä yhteistyökumppaniverkoston. Yhdessä järjestämme vuosittain noin 150 tapahtumaa, joissa on mukana jopa 50 000 opiskelijaa.

- Kohderyhmä: Koko oppilaitos. Teemaviikko ja sen eri toimintamuodot tavoittavat parhaimmillaan kaikki opiskelijat. Tietoiskuihin ja rastipisteille kannattaa osallistua ryhmittäin. Podcastit ja virtuaalikahtilat voi hyödyntää opetuksen osana. Turnaukset, tempaukset ja pop-up-pisteet kohdentuvat aktiivisesti toimintaan osallistuville.
- Opinnollistaminen: Hyvinvointivirtaa-viikon järjestämisessä voi hyödyntää monipuolisesti eri alojen osaamista niin toiminnallisten pisteiden toteuttamisessa kuin muissa tapahtumajärjestelyissä.
- Lisätiedot: sakury.net

Myös SAKU ry:n liikuntatoiminta, kampanjat ja tutortoiminta tukevat oppilaitoksen yhteisöllisyyden rakentumista.

Liite 1: Työkykypassin palvelupaketti

Työkykypassin palvelupaketti sisältää maksuttomat palvelut ammatillisille toisen asteen koulutuksen järjestäjille työkykypassin hyödyntämiseen.

Työkykypassin käyttöönoton tuki

Työkykypassin toimintamalli muotoillaan yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa niin, että työkykypassi toimii osana koulutuksen järjestäjän toimintaprosesseja ja on kiinnittynyt toiminnan rakenteisiin. Juurrutustyön tukena on Kiinni strategiaan -malli, jonka avulla työkykypassi voidaan kiinnittää osaksi koulutuksen järjestäjän arkea ja laatuprosesseja.

Henkilöstön perehdytystä varten järjestetään valtakunnallisia Työkykypassistartteja, joissa koulutuksen järjestäjien henkilöstö perehtyy työkykypassiin ja sen käyttöön.

Työkykypassimentorit työkykypassin käyttöönoton tukena:

- Valtakunnallinen työkykypassimentorivalmennus, jossa mentorit saavat valmiudet auttaa ja opastaa oppilaitosten opetus- ja ohjaushenkilöstöä työkykypassin käyttöönotossa ja käytössä.
- SAKU ry:n koordinoi työkykypassimentorien verkostoa ja vastaa verkoston viestinnästä. Kerran vuodessa järjestetään verkoston kohtaaminen, jossa päivitetään mentorien osaamista ja jaetaan hyviä käytänteitä mentorien kesken. Verkostoon kuuluu noin sata työkykypassimentoria.

Työkykypassin ylläpito

SAKU ry vastaa työkykypassin materiaalien, tehtäväkorttien sekä verkkomateriaalien päivittämisestä. Tietosisältöjä uudistetaan ja päivitetään yhteistyössä SAKU ry:n koordinoiman Hyvinvointiverkoston kanssa, johon kuuluu hyvinvointi-, terveys- ja liikunta-alan järjestöjä ja asiantuntijaorganisaatioita.

Työkykypassin käyttäjien verkostolle järjestetään vuosittain päivittelypäivä, jossa päivitetään työkykypassitiedot sekä käydään läpi muutokset ja uudistukset.

SAKU ry:n tarjoamat työkykypassimateriaalit

Työkykypassi.fi-sivusto

- opiskelijalle materiaalit ja tehtäväkortit työkyky- ja hyvinvointitaitojen oppimiseen
- opettajalle työkalut, materiaalit ja käyttöohjeet
- koulutuksen järjestäjälle käsikirja ja käyttöönoton materiaalit
- työelämälle tietoa työkykypassista
- suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä selkosuomeksi

Työkykypassin verkkomateriaali koulutuksen järjestäjien omille oppimisalustoille

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN hyvinvoinnin tukena

Apua ja vinkkejä käytännön toiminnan toteuttamiseen saa SAKU ry:n toimistosta.

Yhteystiedot:
sakury.net/yhteystiedot